

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ СВАГДА О ДАНУ СВАКЕ ПРЕДСТАВЕ НА ПО ТАБАКА. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 н. месечно. — Претплата се шаље Корнелу Јовановићу, који се из љубави према позоришту примио да разашље овај лист.

К Р А Љ Л И Р.

(Наставак.)

Освалд.

Ни једно од тога, Милорде, молим други пут да не чујем.

Лир.

Безобразнице! И ти се још усуђујеш мени у очи да гледаш? Тако са мном да говориш! (Њуни га.)

Освалд.

Милорде, немојте ме тући, јер ја то не трим!

Кент (обори га на земљу.)

По прањини се ваљај, псето једно!

Лир.

Хвала, хвала пријатељу! Ти си ми велику услугу сада учинио, и ја ћу ти за то умети да захвалим.

Кент.

Устани, па се торњај одаведе, док ти је још глава читава; ја ћу тебе, уло, научити, како се с господарем својим говори. Торњај се, када ти кажем, док ти обе ноге нисам поломио. (Изгуба га на поље.)

Лир.

Хвала, хвала ти и сувише! — Ти си од сада само моја слуга! — На — ево ти напојнице! (Даје му кесу с новцима.)

Будала (дође.)

Чекај, стани мало, и ја ћу да га погодим за слугу; на, ево, узми моју петлову кресту! (Скида капу с главе па је даје Кенту.)

Лир.

Хеј, хеј, где ти сад овога лунежа! А шта то значи, будало моја?

Будала (Кенту.)

Друже, узми молим те ову моју капу, јер она је приличнија теби но мени.

Кент.

По чему, будало?

Будала.

По чему? По томе, што си ти дошао да браниш човека, који је пао у немилост! Не смејеш ли се

ти овде онако, како те на коју страну ветар окрене, ти си онда прошао, јер ћеш добити нешто, од чега ћеш се чешати. Ал' узми ову капу, молим те! Видиш ти овога чичу! (Кажује на Лира.) Он је две своје кћерке проклео и од себе отерао, а трећу је, уз инат оним двома, благословио, па сад ако и ти поћеш његовим трагом, онда буди уверен, да ћеш за цело моју капу носити! Па како, како чико? Ох, кад бих и ја нешто имао две ћерке и две каве!

Лир.

А на што ће ти то, будало?

Будала.

И кад бих ја теби све своје благо поклонио, онет бих за себе задржао каве. На! Ево, узми моју капу, а ову другу измоли од твојих кћерака!

Лир.

Будало! Узми се на ум! Знаш да има батина.

Будала.

Прави и веран нас чучи у својој штенари, одакле га батинама на поље истерају, а велехваљена кучка може и поред топле пећи у соби лежати, одакле се ни онда не тера кад изврља патос! Ох, и те правичности с батинама!

Лир.

Проклета горка пилула за мене!

Будала (Кенту.)

Друже, хоћеш ли да те научим једној мудрој изреци?

Лир.

Да чујемо?

Будала.

Занамти чико:

Не показуј што има деш,
Не исказуј све, што зна деш,
Имај више, но што да деш,
Чешће јаши, ређе с' плаши,
Не поверуј свакој лажи,

Ређе с' маши наши-ваши;
 Не ид' чаши, не ид' снаши;
 Чувај кућу, посла тражи,
 Биће т' више једној мажи
 Сто фуната нег' што важи.

Конт.

То није ништа, будало!

Будала.

Ех, да богме, сад није ништа кад си већ чуо,
 али сад и ја треба да кажем онако, као што го-
 воре адвокати кад им се ништа за савет не пла-
 ти: „Па ти ми ништа за то дао ниси.“ — Но зби-
 ља, чико, можеш ли ти од ништа какву год упо-
 требу да учиниш?

Лир.

Не могу, будало, јер од ништа бива ништа!

Будала (Кенту.)

Кажи му, молим те, таман толико и приходи његове
 државе износе: то он не ће веровати једној будали.

Лир.

Горка си ти будала.

Будала.

Па лепо, чико, а ти ми бар сад кажи разлику
 између горке и слатке будале!

Лир.

Не знам, не умам, да ти кажем, но покажи ми ти
 лунежу један!

Будала.

Опомен' се лорда, који те учи:

Ко ти рече остављај
 Земљу на поклон,
 Уза ме га постављај,
 Буди сам баш он:
 Ту ће бити будала
 И сладак и грк,
 Један шарен додола,
 Други мало дрт! (Показује на Лира.)

Лир.

Лунежу један! Зар ти мене назва будалом?

Будала.

Ја нисам крив, што си ти све своје остале ти-
 туле које коме распоклањао, па ти је само ова
 остала као урођена.

Конт.

Будала прелази круг своје будалаштине, и запа-
 да у мудрост.

Будала.

Јест, тако је, ти имаш право, ал' ја ни томе ни-
 сам крив, јер ми сви лордови и високоучена го-
 спода преотимају занат! Ох, кад бих ја нешто и-
 мао монопол на будаласту радњу, сви би поку-
 повали акције. Ху! Колико би ту стоваришта бу-
 далаштине било! Ал' ти лордови и та господа
 завиде ми, и не дају ми, да сам останем будала,
 већ се мешају у мој занат и кваре ми посао.
 Чико, знаш шта је? Дај ти мени једно јаје, па ћу
 ја теби дати две круне!

Лир.

Какве ће опет те круне бити?

Будала.

Ја ћу јаје лепо преко средине да разбијем, па
 све што у љускама буде, посрқаћу, а обе праз-
 не даћу теби, и ето ти онда две круне од јед-
 нога јајета! (Пева.)

Будалам' је зла година,

За мудре важе људе,

А мудрима је годила,

К'о мајмуни се луде.

Лир.

Од када ти толико песама испева?

Будала.

Од онда, од како ти твоје ћерке назва сво-
 јим мајкама, и од како им даде штап у руке, да
 ти по кад кад прогресу прашину по леђима. (Пева.)

Од радости их стаде јао,

Од туге мене пој,

Међ будале кад беше пао,

Краљ игра жмуре мој!

(Наставиће се.)

ДВЕ СЛАВНЕ ЖЕНЕ.

(Наставак.)

Сен-Беш, човек, који се никад не разметаше
 хваљењем, овако описује овај великрасни дево-
 јачки створ: „Друштво, песничтво и новинарство
 тадашњих дана било би без једне своје сушне
 стихије — да се све троје није здружило било,

те на свет дало то знаменито, самосвојно и еле-
 гантно створење, које, како кад хтеде, беше и ду-
 ходаровита жена, и помодан витез, и савршен
 књижевник, а у приликама и мушкобана и вила.“

Та ванредна појава, којој се с правом надети

може прирок Севиње деветнаестог века, јер се исто тако одликова бујношћу своје маште, оптрином свога разума, и угодном вештином у говору и на перу — беше Делфина Геј.

Као и старија јој савременица, Јулија Рекамије, удоми се она на скоро иза оног вечера у позоришту. Пође за чувенога новинара Емила де Жирардена, па стаде исто онако кућу држати — те њен, на белим ступовима подигнути летњикован у Шампс-Елисе (пољанама елисејским) постаде средиште свему лепом и великом: тамо се састајаху сви велики, на гласу француски књижевници сваке недеље по једаред. Мирске и домољубне песме Делфине Гејине то је право цвеће од песништва, а гдекоје од тих, као на пр. ода о смрти слободоумног генерала Фoa, јесу бурне, језгровите и силне. Трагедије јој „Јудита“ и „Клеопатра“, особито ова последња, броје се у најбоље песничке умотворе, што их има новије драматско песништво француско.

Потпуну обилатост самосвојног духа јој, свеколика љупкост „разлаголствија“ својих, препуних мисли и досетке, неодољиви чар углађеног језика јој чистог и светлобојаног, све то показа она као новинаркиња. „Париска писма“, која она

писаше за толико година, под витешким именом грофа Лонеја штампана у „Преси“, што је њен муж основа — јесу права зрна бисерова „подлистарства“ новинарског. То су за углед ремеди, што прокрчише пута новој врсти књижевной, коју она изуме и после попримаше сви у француској књижевности дневној под именом „кронике“. Писма та њена, која су ухватила у књижевности француској јачег корена, него други слични производи новинарски, то су и дап данас обилато врело за сваког, ко је рад да сазна какво је било стање друштвено, политично и душевно, и које су особе биле на челу и на гласу прве десетине за владе јулијске.

И тако стече та веледаровита песникиња и новинарка, та ненадмашена владарица у салону, та помодна Севиње — стече она велико, без сумње по заслуги право, да и по смрти живи у сећању људском у захвалном спомену народа и друштва, којему је била на дику и понос.

Друга славна жена од те двеју — то је она у Француској незаборављена некад славна певачица Рашел Феликс. А за што ми овде те две женскиње приказујемо својој публици заједно, видиће мало час читаоци и читалице саме.

(Наставиће се.)

Э Д И С Т И Њ А Ш.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Пружај се према губеру,) шаљива игра у 3 чина, од Ст. Богуславског приказана је на нашој позорници 15. априла први пут. Едвардо Всејовски (Лукић) живи раскошно, и ако му то не допуштају средства. За љубав својој жени Адели (Ј. Сајевићка) развија луксус, да му цела Варшава завиди. Пријатељи му гроф Хенрик (Сајевић) и новинар Вацлав (Марковић) потпомажу га у том племенитом занимању, и то гроф Хенрик за то, да види шта ћерадити Едвардо када му усану извори за трошење, а Вацлав из незнања, што мисли, да му је пријатељ запста тако богат за каквог се издаје. У том се друштву налази још и богаташица Ринсова (Ј. Поповићева) која би хтела своју кћер Целину (Л. Хаџићева) да уда за сиромашног грофа Хенрика. Всејовски долази у велико искушење: или да призна да је банкрот, или да осрамоти лепо име своје зајмом од Морнингга (Јуришић), који му хоће да да потребну суму новца, ако на меници лажно потпише име свога богата стрица. Всејовски одоле искушењу и бира пре и сиротињу него срамоту. Кад види то истрајање у поштењу гроф Хенрик, који је од стрица всејовсковог као његов добар пријатељ послан

био да мотри на синовца му Едварда, то показује Едварду писмо, у ком му стриц јавља, да ће му исплатити дугове и позива га да му дође у Подолују.

Тенденција је овога комада добра. Карактери су већином добро нацртани. Мана му је, што је догађај за три чина и сувише развучен, и што гроф Хенрик као неки *deus ex machina* решава цео заплет, који би се могао размрсити и природнијим начином, али који би морао из самог догађаја проистећи.

Представљало се изврсно. Лукић, Ј. Сајевићка, Марковић и Јуришић извели су своје улоге на оште задовољство наше публике. Ј. Поповићева, ископирена богаташица, која стране речи све натрашке изговара, и Л. Хаџићева, којој је само до грофовске титуле и круне стало, биле су zgodна илустрација друштвених прилика каквих се и нас доста налазе. Али највећа хвала тога вечера припада Сајевићу, који је живахно и особитом вољом приказао младог старца, човека, који у светском уживању налази сву своју сласт и ласт.

8.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

20. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕПЛАТИ 17.

У НОВОМЕ САДУ У СРЕДУ 28. АПРИЛА 1876.

ПРВИ ПУТ:

Т Е Р А О Т О З И Ц И Ј У .

Шалџива игра у 1. чину, од Косте Трифковића.

О С О Б Е:

Мајстор Ћира, чизмар	Ружић.
Јеца, његова жена	Ј. Поповићева.
Катица, њихова кћи	Љ. Зорићева.
Миша, чизмарски момак	Божовић.
Петар, шегрт	Добриновић.
Муштерија	Јуришић.
Пандур	Бунџ.

Збива се у мајстор-Ћирином стану у Новоме Саду г. 1871.

ПРЕ ТОГА:

Ш О Љ А Т Е Ј А .

Шалџива игра у једној радњи, с немачког превео Г. Гершић.

О С О Б Е:

Барон Виљдељ	Марковић.
Бароница	Ј. Сајевићка.
Камуфле	Сајевић.
Јован, баронов слуга	Лукић.

Збива се у Паризу у кући барона Виљдеља.

Д. РУЖИЋ излази данас први пут на позорницу после своје болести.

Поштовани претплатници умољавају се, да би изволели исплатити први део своје претплате у књи-
жарској трговини браће Поповића.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.